

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó-ülés 1907. febr. 16-án.

Jelen vannak: *Fináczy Ernő* dr. elnöklése mellett *Zsilinszky Mihály* v. b. t. t., *Bardócz Pál*, *Barna Jakab*, *Berthóti Paula*, *Beke Manó*, *Bielek Antal*, *Bihari Mór*, *Böngérfi János*, *Dóri Zsigmond*, *Éltés Mátyás*, *Farkas Józsefné*, *Gyulai Ágost*, *Gyulay Béla*, *Hegedűs István*, *Jablonszky Géza*, *Kiss Áron*, *Kemény Ferenc*, *Kovács János*, *Kolumbán J.*, *Migray József*, *Miklós Gergely*, *Nagy László*, *Neményi Imre*, *Sebestyenné Stetina Ilona*, *Székely Károly*, *Vig Albert*, *Váangel Jenő*, *Zipernovszky Károly*, *Trájtler Károly*, utóbbi mint jegyző. Ezeken kívül nagy számban vendégek.

I. Elnök meleg szavakban emlékezik meg a Magyar Pædagiának hét éven át volt szerkesztőjéről, *Kovács János*ról. Hálásan mond neki köszönetet a ritka kitartásért és lelkiismeretes munkáért, amelyet nehéz körülmények között is oly sikeresen végzett. Igaz, hogy a célt, amelyet egy tudományos folyóirat maga elé tűzhet, teljesen elérnünk még nem sikerült; ha azonban összehasonlítjuk a folyóirat jelenlegi állapotát a hét év előttivel, talán elismerhetjük, hogy a Magyar Pædagogia színvonala emelkedőben van. A siker előmozdításában a legnagyobb rész *Kovács János* szerkesztőt illeti. Arra kéri a visszalépő szerkesztőt, tartsa meg jó emlékezetében szerkesztői pályáját, amilyen buzgó szerkesztője volt a folyóiratnak, olyan buzgó munkatársa legyen azután.

Kovács János nagyon hálásan köszöni az elismerő szavakat s kijelenti, hogy ha munkája révén feladata teljesítése közben valamegyes célt el tudott érni, köszönheti ezt első sorban az elnök bölcs tanácsainak és a Társaság támogatásának. Igen szívesen vesz részt továbbra is a munkában.

Elnök örömmel és szívélyesen üdvözöli dr. *Kiss Áron* kir. tanácsost, pædagogiumi igazgatót, kit a január hóban megtartott nagygyűlés egyhangulag a társaság alelnökévé megválasztott. *Kiss Áron* egész életét a népoktatásnak szentelte, egész tanítói nemzedékeket nevelt, s a pædagogiai irodalomban is, főleg hazai népoktatásunk

multjának felderítésében maradandó érdemeket szerzett. E tevékeny élet és sikerekben gazdag nevelői és tudományos munkásság iránt való tiszteletének és elismerésének akart a Társaság kifejezést adni az alelnöki választással.

II. *Elnök* sajnálattal konstatálja, hogy a rendes tagok nem eléggé szorgalmasan látogatják a felolvasó üléseket. Az értekezések megjelennek ugyan folyóiratunkban; de azt hiszi, hogy az élősző hatása mégis csak nagyobb és a személyes érdeklődés mellett könnyebben indul meg az ügyre nézve is hasznos eszmecsere. Kéri a megjelent r. tagokat és vendégeket, hassanak oda saját körükben, hogy az érdeklődés fokoztassák, s legalább a társaság rendes tagjai gyakrabban látogassák az üléseket.

III. *Nagy László* felolvasást tart: «Az érdeklődés fejlődés-taná»-ról.

Elnök őszinte köszönetet mond az előadónak érdekes fejtegetéseiért. Hogy a kategoriák, amelyeket az előadó úr fölállított, helyesek-e, behatóbban megvilágíthatná egy megindítandó eszmecsere. Azt ajánlja, várjuk meg, amíg az értekezés egész terjedelmében megjelenik s azután, ha a Társaság tagjai közül valaki hozzá kívánna szólni, a kérdés újra napirendre tűzethetné. A T. ehhez hozzájárul.

IV. Következett *Kemény Ferenc* indítványának tárgyalása a *Békenap* ügyében.

Kemény Ferenc először is köszönetet mond az elnöknek, hogy a kérdés megvitatását napirendre tűzte. Majd röviden összefoglalja multkor tartott előadásának főbb pontjait s elfogadásra ajánlja következő indítványát:

«Kívánatos, hogy a középfokú iskolák valamely felsőbb osztályának (történelem) tanára évenként egy tanórában alkalmat keressen arra, hogy lehetőleg a tananyaggal kapcsolatban ismertesse a béke-mozgalom eszközeit és szerveit, nevezetesen a nemzetközi választott bíróságok intézményét.»

A kérdéshez szólnak:

Migray József, aki a kérdés mélyére akar hatolni és azt állítja, hogy ennek az egy békeórának az értéke nagyon is problematikus. Oktatásunk alapja ugyanis ellenkezik azzal az eszmével, hogy az ifjú nemzedék szívében a béke szükségessége iránt a fogékonyság föléb-resztessék, megerősödjék és fejlesztessék. A jelenlegi vallástanítással pl. nem erősítjük meg a gyermek szívét a béke eszméje iránt. Ha továbbá az iskolába a létért való küzdelem hamis gondolatát visszük be, akkor sem teszünk szolgálatot a béke eszméjének. De nem hirdethetünk békenapot akkor sem, amikor magunk előtt önző osztályok küzdelmeit látjuk. Az emberek minden morálpredikációt leráznak

magukról s minden békeeszmét illuzóriussá tesz az osztályharc, melyet még a gyermeki lélekbe is beoltanak. Reformáljuk előbb a vallás-
oktatást s a történelmet ne a fejedelmi családok pletykái nyomán,
hanem az emberiség fejlődésének alapjára helyezkedve tanítsuk, akkor
ő is örömmel fogadja el az indítványt.

Hegedűs István hosszabb beszédben válaszol az elhangzott szava-
kra. Elítéli a szocializmus romboló erőszakosságait. Migray felszólá-
lását nem a szeretet meleg érzése vezette, hanem az izgatás; mert
nem osztályharc az, amiről beszélt, hanem emberharc, amelyet egyes
individuumok megférhetetlen természete zúdít az emberiségre. Nagyon
rosszul ismeri Migray a történelem tannárának feladatát is, amikor
föltételezi róla, hogy fejedelmi családok pletykái nyomán halad akkor,
amikor a történelmet tanítja. Hál' Isten, a magyar büszke lehet tör-
ténéteré, melynek lapjai telve vannak fényes eseményekkel. Nem a
történelem tanára hirdet tehát hamis gondolatokat, harcot és háborút,
hanem a szocialisták, akik hiú ábrándokkal fölzaklatják társaikat s
nem a szeretetet gyakorolják és a békét hirdetik, hanem az örökös
harcot embertársaik ellen. Kemény Ferenc indítványát helyesnek tartja
s elfogadja. Óhajtana, ha a béke eszméjét más alkalommal is hirdetné
a tanár, mert egy órát erre a célra elégségesnek nem tart. Azt sem
kötné ki határozottan, hogy ezt a feladatot csakis a történelem tanára
volna hivatva teljesíteni. Van eset rá, amikor ez nem is alkalmas ilyen
feladat megoldására és amikor több hatással léphetne sorompóba az
irodalomtörténet tanára, vagy mindkettő egymást kiegészítve. Helye-
selné, ha a béke nap idejét is meghatározónók (pl. május 18-ára). Az
indítvány utolsó rendelkezését, a nemzetközi választott bíróság intéz-
ményét az ifjúság nem érti meg, tehát elhagyni kívánná.

Zsilinszky Mihály tisztán az indítványhoz szól, melyet kiegé-
szíteni óhajtana még azzal, hogy a vallástanár is épen olyan hatás-
sal tudná teljesíteni a béke eszméjének hirdetését, mert azt csak nem
tétélezhetné föl senki a papról, hogy a békének ellenese volna. Azt
is kívánatosnak tartaná, ha a béke eszméjét nemcsak a felsőbb, de
az alsóbb osztályokban is propagálnák.

Nagy László nem fogadja el Kemény indítványát nemzeti szem-
pontból, mert szerinte gyöngé nemzeteknek harc az osztályrészük.

Böngérfi János kevésnek tartja a béke eszméjének hirdetésére
az egy órát. A történelem tanára ne a háborús események leírására
fektesse a súlyt, hanem a műveltségi viszonyok ecsetelésére. El fog
következni — úgymond — az az idő, amikor az emberek nem fegy-
verekkel fognak egymásra törni, hanem csakis szellemi harcot vívnak
meg egymással. Az indítványt elfogadja.

Elmők véleménye szerint a hozzászólók a kérdést túlságos széles

mederbe terelték. Migray felszólalására megjegyzi, hogy a szónok, úgy látszik, nem ismeri történeti tanításunk tényleges állapotát. A gimnáziumi utasításban nemcsak hogy nyoma sincs annak, mintha a történelem tanítása fejedelmi családok pletykáira avagy a vétkes háborúkra szorítkoznék, hanem ellenkezőleg erősen hangsúlyozzák az Utasítások az intézmények, művelődési viszonyok, általános emberi vonások kiemelésének szükségességét. A methodika és didaktika tényleg annyira előre haladott, hogy ma a XX-ik században el sem képzelhető olyan oktatás, aminőt Migray festett le előttünk. Aggodalmi vannak, hogy a külön békenap elrendelésével az amúgy is nagy számban levő iskolai ünnepélyeinket túlságosan megszorítjuk. Egyelőre meglegednék a szerény keretekben mozgó indítvány megvalósításával.

Még szót kért és kapott *Migray József*, aki félreértett szavait iparkodik helyreigazítani és egyben kijelenti, hogy nem tartozik a szociáldemokrata párthoz, mai felszólalásával izgatni nem volt szándékában s örül annak, hogy magyarnak érzi magát.

Elnök az idő előhaladottsága miatt a vita folytatását jövőre halasztja, s az ülést berekeszti.

Hivatalos nyugtázás.

A tiszteletbeli és rendes tagok közül: Bartoniek Géza Budapest 40 K, Vangel Jenő Budapest 20 K, adományoztak. — 1898-ra: Beck Ottó Kisorosz. — 1899-re: Glatz Anna Merény. — 1900-ra: Csáp Sándor Károlyfalu. — 1901-re: Toncs Gusztáv Szabadka. — 1902-re: Geleta János Kóka. — 1903-ra: Vutskits György Keszthely, Zatskó Alajos Szabadka, Balogh Jenő Nagylózs, Sáfrány Lajos Nagyvárad, Streitmann András Jászberény. — 1904-re: Romanecz Mihály Ungvár, Szirtes Zsigmond Pécs. — 1905-re: Blickling Antal Magyarcsanád, Lengyel Henrik Huszt, Szabó János Tata, Steinitzer Vilma H.-M. Vásárhely, Kajtsa József Kiskapus, Jankó László Léva, Kálmán Miksa Pécs, Dörflinger Alajos Budapest, Kemény Fülöp Bakonybél, Hodinka Ágost Sárospatak, Löblovits Izsák Girált, Gácsér József Debrecen, Horváth Balázs Kassa, Steffner Aurél Felsőlövő. — 1906-ra: Pukovich Sándor Újvidék, Burány Gergely Keszthely, Dach János Pozsony, Stirling Sándor Pozsony, Vozáry Miksa Mezőtúr, Brauner Lajos Csáktornya, Amberg József Pápa, Hetzer János Zólyom, Koncz József Marosvásárhely, Szántó Kámill Pécs, Losonczy László Nagykovács, Ihász Ferenc Körmend, Nagy Lajos Orosháza, Händel Vilmos Selmecbánya, Kászonyi Mihály Z. Egerszeg, Pallos Albert Kolozsvár, Alszeghy

Alajos Csáktornya, Stoll Ernő Nyiregyháza, Bánfy Alajos Sümeg, Horváth Kristóf Komárom, Verrasztó János Feldebrő, Müller Kálmán Boglyasalja, Újvári Mihály Székelykeresztúr, id. Such János B. Csaba, Városy Malvin Szilágysomlyó, Erdődi Ármin Vágújhely, Krammer József Pozsony, Speidl Ernő Resicabánya, Killényi Endre Hosszúfalu, Hábor Sándor Losonc, Lővy Mór Igló, Bakos Kálmán Modor, Végh Gábor Újpest, Szojka Gyula Pozsony, Acsay Ferenc Győr, Keller János Márm.-Sziget, Scherlo Lajos Losonc, Szabó József Arad, Baaden Károly Nagybecskerek, Jankó László Pápa, Ludmann Ottó Eperjes, Hajkó László Brassó, Bartók Jakab Losonc, Eperjessy István Budapest, Dzsula Illés Balázsvágás, Szilágyi Dózsa Nagyvárad, Horváth Ferenc Karcag, Milleker Bódog Versec, Gyurosevits Mladen Boroc, Pokola Emil Oláhboksa, Guzsvenitz Vilmos Esztergom, Molnár Lajos Anina, Dassievits Gyula Miskolc, Dudinszky Emil Nagykálló, Kellemen Károly Sümeg, Csiha Sándor Eperjes, Fazekas József Székelyudvarhely, Deák Lajos Marosvásárhely, Szomorú István Magyarpécska, Poitz Ferenc Zalapáka, Pacher Donát Sopron, Schmidt Antal Pozsony.

(Folyt. köv.)

— **Kérelem.** Akik lakhelyöket változtatják, sziveskedjenek azt a pénztárnoknak bejelenteni, hogy a folyóirat rendes küldése késedelmet ne szenvedjen.

*

— **Értesítés.** A Magy. Pædagogia 1892.—1894. évfolyamai a pénztárnoknál 2—2 koronáért megrendelhetők. A folyóirat egyes számainak visszaküldését nem vesszük figyelembe; a kilépési szándékot az alapszabályok értelmében be kell jelenteni. A tag nem előfizető, aki bármikor visszaléphet; rá nézve az alapszabályok irányadók.

Dr. Gyulay Béla,

pénztárnok.

V., vácsi körút 58.

Pályázat.

A Magyar Pædagogiai Társaság pályázatot hirdet a következő tárgyra:

Készíttessék el az eddigi irodalom s esetleges levéltári kutatások felhasználásával *Gróf Brunswick Terézia életrajza, különös tekintettel a magyar gyermekkertek alapítása körüli érdemeire.*

A pályadíj néhai György Aladár hagyományából 200 korona.

A jutalomtételre bárki versenyezhet magyar nyelvű dolgozattal, mely azonban három nyomtatott ívnél többre ne terjedjen.

A pályaművek a Magyar Pædagogiai Társaság titkári hivatalánál (titkár: Dr. Gyulai Ágost, Budapest, I., Lógodi-utca 33.) legkésőbb 1908. évi szeptember hó 1-ig nyújtandók be.

A pályairatok negyedréttben, tisztán írva, lapszámozva és kötve legyenek.

A szerző nevét, állását és lakását tartalmazó zárt pecsétetes levélen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán olvasható. A jutalom a viszonylag legjobb munkának csak az esetben adatik ki, ha az magában véve is méltónak találhatik a díjazásra.

A pályadíj a művek bírálata után a Társaság 1909. évi január havi elnökségi ülésén fog odaitéltetni s a pályázat eredménye az 1909. évi nagygyűlésen fog kihirdettetni.

A nyertes pályamű a Társaság folyóiratában fog közzététni a szokásos tiszteletdíj engedélyezése mellett. Föntartatik a szerzőnek azon joga, hogy a Magyar Pædagiában megjelent dolgozattól tettség szerinti példányban különnyomatot készíttethessen.

Budapesten, 1907 január 19-én.

A Magyar Paedagogiai Társaság.

Külföldi könyvészet.

- Alengry F.*: Psychologie et éducation. I. Leçons de psychologie. Paris, 1906. Libr. d'éducation nationale. (8-r., XII + 368 l.) 350 fr.
- Alengry F.*: Psychologie et éducation. II. Applications à l'éducation. Paris, 1906. Libr. d'éducation nationale. (8-r., IX + 300 l.) 3 fr.
- Hesse R.*: La réforme de l'internat dans les lycées et collèges devant la pédagogie. Paris, 1906. Libr. Pedone. (8-r., 62 l.) Ára ?
- Wissemans A.*: Code de l'enseignement secondaire. Paris, 1906., Hachette et Cie (16-r., XIX + 288 l.) 4 fr.
- Programme pédagogique à l'usage des écoles libres. Paris, 1906. Libr. Vitte (18-r., 72 l.) Ára ?
- Margerie A.*: De la famille. Leçons de philosophie morale. 5. édition. 2 volumes. Paris, 1906. Libr. Téqui. (18-r., XXXV + 329 l.; 378 l., Ára ?
- Villard F.*: Le collège de Guéret (1699—1880). Notice historique. Guéret, 1906. Impr. Betoulle. (8-r., 145 l.) Ára ?
- Sangrier M.*: Une méthode d'éducation démocratique. Paris, 1906. Impr. Picquoin. (18-r., 165 l.) Ára ?
- Monzie A.*: L'histoire et le patriotisme à l'école. Cahors, 1906. Impr. Coueslart. (16-r., 32 l.) Ára ?